

בסדר אלפא ביתא שיתא אפי, מעזבון ר' אהרון הכהן וינגרטן ז"ל

א. אחד אנשים ואחד נשים כולם חייבים במצוות הדלקה.

אפילו עניים המתפרנסים מן התמחוי ומן הצדקה.
אין מתעניין בימי חנוכה, והימים הללו אינם עת ספוד,
אך לימי הלל והודאה נקבעו, והותרו גם לעת רקוד.
אכסנאי, שאין מדליקין עליו בביתו ישתתף לבעל הבית.
אור זך צריך להיות, לכן יבחרו בשמן מן הזית.

ב. בחמשה ועשרים לירח כסלו, חלים ימי חנוכה אלו
ביום שנחו מאויביהם לפרסם הנס בהדלקת נרות הללו.
בימי החנוכה מותר בעבודה ושום מלאכה לא נאסרה.
בעוד שהנרות דולקים אמנם, מנשים העבודה נעצרה.
בברכה משולשת מתחילין נר אחד
בראשונה בשאר לילות מוסיפין נר אחד עד נרות שמונה.

ג. גדפו וחרפו אותנו היוונים ורצו לבטל דתנו.
גברו עליהם החשמונאים ונצחום והחזירו מלכותנו.
גורמים אנחנו לכן, את ההלל בימי חנוכה בתפלותינו,
גם בראש חודש, שבכל יום נתחדש הנס לאבותינו.
גדעה יהודית ראש האויב בזמן שאוהביו למשתה כנס,
גבינה נוהגים לאכול מפני שעל ידה נעשה נס.

ד. דבק נרות הרבה ביחד לא יצא, דהוי כמדורה.
דמות מנורה צריכים להיות הנרות שווה בשורה.
דלת הסמוכה לרשות הרבים הוא מקום הנחתן.
דרום נקבע בבתי התפילה, ושם מקום הדלקתן.
דר בעליה מדליק בחלון לצד הרחוב, ולא שלצד חצרו.
דין - אמנם - בשעת הסכנה להניח על השולחן את נרו.

ה. הדלקה ולא "הנחה" עושה מצוה בנר חנוכה.
השמן צריך לכן לתת, כדי שיעור קודם הדלקה.
הדליק בפנים והוציא לחוץ, לא יצא ידי חובתו.
הרואה יטעה ויאמר שלצורך עצמו היתה הדלקתו.
השמש שבו מדליק יניח אצל הנרות, ויעשהו יותר ארוך.

ו. ווי העמודים למשכן עשו אבותינו במדבר בהוד ותפארה.
ותכל העבודה בכ"ה בכסלו, ואז מלאכת המשכן נגמרה.
ואז החלו הנשיאים לחנוכת המזבח קרבנם להביא.
ויהי ביום כלות משה קוראים לכן אנחנו בתורה.
ומפטירין בשבת רני ושמחי, בנרות דזכריה הנביא.

ז. זמן הדלקת הנרות, אינו כצאת השמש בגבורתה.
זולת כשתבא השמש לעת ערב לסוף שקיעתה.
"זמן" שהוא "שהחינו"? אם לא ברך כשהדליק בראשונה.
זקוק לברך ביום שיזכור, בשאר ימי השמונה.
זמירות ותשבחות נוהגים אנחנו לומר בסעודותינו.
זה הטעם: כדי שיחשב לסעודת מצוה לחמנו.

ח. חנוכה ר"ת חית נרות והלכה כבית הלל.
חובת מעלין בקודש - הוא שלא נכשל, עד כי קדש הלל.
חצר שיש לה שני פתחים לשתי רוחות העיר.
חוק הוא בשני צדי החצר נר חנוכה להבעיר
חיישינן שמא יאמר הרואה: טמן עצל ידו בצלחת
חשוד יחשדוהו שלא הדליק אפילו ברוח אחת.

ט. טפח הסמוך לפתח משמאל צריך להדליק נר בברכה.
טרם שידליק הנרות, נוהגים שלא לעשות שום מלאכה.
טית ימים לעשות ימי חנוכה מספק, אינו חוב
טעמו, מפני שחנוכה מדרבנן, ולא דמי ליום טוב.
טבוח טבח והכן אותיות חנוכה רמז לריבוי שולחנות
טוב להרבות צדקה בחנוכה ולשלוח לאביונים מתנות.

י. יתחיל להדליק בליל הראשון בנר שמצד ימין המנורה
יפנה בשאר הלילות, מנר הנוסף משמאל לימין בהדלקתה.
יען שכתבת אותיות התורה מושכין בהן משמאל בכתיבתה
ירמז חנוכה ר"ת חית נרות והדלקתן ככתיבת התורה.
יש עוד טעם בדבר הזה, שבכל פניות שאדם פונה
יזהר לפנות לימין בכל עת ובכל עונה.

כ. כל מין? שמן מותר אפילו בערב שבת - להדליק ממנו.
כי אסור להשתמש לאורו, ולא חיישינן לשמא יטנו.
כפה כלי על קערת שמן אשר בפתילות מסובבת.
כל פתילה ופתילה בשביל נר אחד נחשבת.
כבתה אין זקוק להחזיר שוב את הבערתה
כבר יצא ידי חובת נר חנוכה בהדלקתה.

ל. למטה מעשרה וגבוה משלושת טפחים יניח את נר החנוכה.

למעלה מעשרים אמה פסולה, כמו מבוי וכמו סוכה.
לומר "של חנוכה" כתיבה אחת, יש כותבים ההלכה.
"להדליק נר חנוכה" אומרים והוא עיקר נוסה הברכה
להורות כי נר חנוכה משום מצוה היתה הדלקתה
לא דמי לברכת נר שבת כמבואר בשערי תשובה הלכתה.

מ. מדליקין מנר לנר בנר חנוכה קיימא לן כשמואל
מנהגנו אמנם להחמיר, כי ביד רמ"א יוצאין בני ישראל.
מעוה לרצות כנגד נר חנוכה אסרו חכמינו
מכיסוי דם למדנו, שלא יהיו המצוות בזויות עלינו.
"מקץ" הפרשה הזאת חלה בימי חנוכה ובה רמוזה
מראשי תבות "שנתים" שמאל נר תדליק ימין מזוזה.

נ. נר או מנורה של חרס, אם הדליק בה פעם אחת.
נעשתה ישנה, ובפעם שנית צריך חדשה לקחת.
נר חנוכה נדחה מפני נר שבת, שלא ישב באפלה.
נחת אין לאדם אם ישב בחושך ויצטער כל הלילה.
נס כדי לפרסם לא ידחה נר חנוכה מפני יין לקידוש ולהבדלה.
נר שבת מאחרין לנר חנוכה, כי בהדלקת נר שבת תלוי הקבלה.

ס. סומא מפני שאינו רואה לעשות מלאכה,
סיעת מרחמיהו עושין עמו אות לטובתו.
סוכן מדליק בשבילו, ומוציאו ידי חובתו.
סידור "בית יעקב" כתב: סומא מדליק בלא ברכה.
סועד על שולחן אביו דינו כאכסנאי וכן הבחורים
דפות שמן צריכים בשותפות בעל הבית ופטורים.

ע. עבדים שאינם משוחררים, מנר חנוכה פטורים.
עמם הוא הדין לשאינם מחויבים בקריאת המגילה בפורים.
עבד שהוא חציו משועבד יצא לחרות
עומד ומתכוון מאחרים כשמדליקין את הנרות.
על הניסים אומרים גם בשתי תפילות ראש חודש
עוד לא תגרע מזה תפילת מוסף בשבת קודש.

פ. פתילה שנאסרה לשבת, הותרה לנר חנוכה לקחתה.
פסולה איננה, יען כבתה אין זקוק להחזיר הדלקתה.
פחזו היונים כמים, באפס הארור לשפוך דמנו.
פרצו חומות מגדלנו וטימאו כל השמנים בהיכלנו.
פך שמן קטן נשאר, ובו נעשה נס גדול לאבותינו.
פרצו עליהם פרץ החשמונאים, וטהרו מקדשנו.

ז. צרכיו אין לבקש בשלש ברכות האחרונות מתפלתנו, צריך לכן לסיים ו"עשית עמהם" ולא "כשם שעשית לאבותינו". צידוק הדין אין לומר, לפי שאין אנו מפילים תחינתנו, צדקתך צדק ג"כ מדלגין בשבת חנוכה בתפלת מנחתנו. צריך להזהר מאד בהדלקת נר חנוכה בכל החוקים. צדקה יחשב לנו ונזכה לבנים תלמידי חכמים וצדיקים.

ק. קדושת שבת או ר"ח שחלה בחנוכה שני ספרים מוצאים, קרה מקרה שחל בשבת ור"ח כאחד, שלשה ספרים מביאים, קורין באחד התדיר מחברו, ובאחרון בקרבנות הנשיאים. קריאת יום השמיני גם "בהעלותך" מן "כן עשה את המנורה". קורין בשבת שני של חנוכה בנרות שלמה את ההפטרה. קצת פסוקים מוסיפין מ"שוש אשיש" אם יש חתן העולה לתורה.

ר. רגל מן השוק עד שתכלה הוא זמן הדלקת הנרות. רבים סובבים עוד בעיר, ויש פרסומי ניסא בחצרות. ריגלא דתרמודאי אם כלו, והוא שכח או הזיד להדליק, רואה את בני ביתו עדין נעורים ובפניהם מדליק. ראש השנה ויום הכפורים כתיבתן וחתימתן בחנוכה נגמרים. רמזים יש לזה בספרים קדושים גלויים ונסתרים.

ש. שעשה ניסים לאבותינו מברכים בשעת הדלקת הנר, שום אדם לא ישנה, וכן יכול לברך גם הנר. שיר של יום מקדימין, ומזמור שיר חנוכה אומרים באחרונה, שזה תדיר, וכל התדיר מחברו צריכים להקדימו לראשונה. שמן הנותר ביום השמיני ממה שהכין לנר חנוכה לשיעורה. שורפין אותו, ועושין לו בפני עצמו מדורה.

ת. תורתנו אמרה: "לא תסור" וגם "שאל אביך" צוותה אותנו. תקנו לכן חכמינו לומר בברכה: "במצותיו וצווננו". תורה אור, והיא בששה ושלושים מסכות היטב נתבארה. תמניא ימי חנוכה כנגדם בששה ושלושים נרות להאירה. תבענה שפתי תהלה כי חוקים תלמדנו, תבנה ותכונן עיר ציון וירושלים במהרה בימינו אמן!